

²⁶ Pesti Hírlap szeptember 28., 172. sz.

²⁷ CsML Szeged Városi Tanács Iratai, IV. A. 1003./3844.

²⁸ CsML Szeged Városi Közgyűlési Iratai IV. A. 1004./377, az 5468. sz. miniszterelnöki rendelet.

²⁹ Bárczy-Somogyi 109. p.

³⁰ Bárczy-Somogyi 110. p.

³¹ Ua. mint 34. jegyzetben.

³² CsML Szeged Városi Tanács Iratai, IV. A. 1003./3844., a 9762. sz. miniszterelnöki rendelet

Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag?

Különös világunkban — amikor némely, évszázadokon át időtállóan tetsző, hagyományá vált dolog szomorú értékvesztése párhuzamosan zajlik a legújabb divatok térhódításával — értékes elgondolkodni azon, hogy a százötvenedik évfordulóját ünneplő forradalom és szabadságharc öröksége, ha-

gyományai, hangulata mennyire járja át (esetleg határozza meg) mindennapjainkat. Mi időszerű ma 1848/49 örökségéből? A kérdést Szeged tudományos és közéletét meghatározó polgárainak tette fel főmunkatársunk, JANCSÁK CSABA. A válaszokat a szerzők nevének ábécérendjében közöljük.

BALOGH LÁSZLÓ

Mi időszerű a '48-i örökségből?

Szükség lenne az ifjakra. Nem bitesekre, márciusiakra. Olyanokra, akik nemcsak az amerikai slágerlista első 13 dalát tudják, hanem az aradi 13-at is. Akik családban nőnek fel, és hiszik az ősök szellemét. Honvédesre képezik magukat, nem szolgálatmegtagadásra. Akik az utcára nem hülyülni mennek, hanem változtatni. Akiket belül nem a Xénia-láz hevít.

Nincs szükség viszont '48 forradalmi elemére. Mert ki ellen irányulna? Ma nincs királyunk, csak egyszerű többséggel piedesztálra emelt „vezetőink”. Nincs rendünk, rendiségünk csak rendetlenségünk. Nincs nemességünk, csak hirtelen-gazdagjaink. Legtöbbjüknek nem ősi gyökereik vannak, de internacionalista múltjuk. Úri gög helyett elvtársi dölyf, pökhendi „naés!”-modor. Ezek ellen forradalmat, ne!

'48 szabadságharcos szellemiségét át kell mentenünk. Egyrészt mert vannak nemzet-

Balogh László (1957) újságíró, politikus. Kalocsán született. Tan.: Római Katolikus Hittudományi Akadémia, Budapest 1975–80. Mh.: 1981– Magyar Televízió, szerkesztő, operatőr. A Közélet című lap tulajdonosa. Nős. Gyermekei: Eszter, Boldizsár.

társaink a határokon túl, akiket csak azért nyomnak el furfangos modern eszközökkel, mert magyarok. Érdeklükben ma a diplomácia fegyverét kellene forgatni, amihez itt az anyaországban szükség lenne ismét egy államférfira, aki mer 15 milliót mondani.

Másrészt szükség van friss szabadság-szellemre határon belül is, mert a fülledt libertin eszméktől fuldoklunk.

'48-ból mentsük át a Sajtó-Szabadságot! Ami ott a Pilvaxban az igaz szó szabad sokszorosítását jelentette. Persze azóta mást értünk alatta. Mást jelent a sajtó, mást a szabadság, mást a szó és mást az igazság. Sajtó

helyett ma médiákat mondunk és információközlést, netán internetet meg főleg tévét. (Már az is jellemző a korra, hogy minderre nincsen magyar szavunk.)

Szabadság alatt ma már kizárólag az egyéni szabadságjogokat illik érteni. Emberi jogokat, nőjogokat, gyerekjogokat. Meg jogot a Szent Korona gúnyolására, a Pápa cikizésére. Szabad az ocsmány film, a vadkender, a padlóra köpés, szabad a szabadosság! Kimaradtak a közösségi jogok, a család joga, a nemzet joga (ami minőségében más, mint a sok egyéni jog összesítése) Kimarad annak az egyénnek a joga is, akinek a rovására éli ki magát a másabbik egyén.

Az egybeírt sajtószabadságról meg tán nem is érdemes szólni. Nagyreményű '48-unk sarkalatos követelménye ugyanis mára túlságosan megvalósult. Ma a szavak és az írás rettenetes devalvációja után már nem a kijelentés tartalma, netán formája a döntő.

* * *

BÍRÓ ZOLTÁN

Ezernyolcszáznegyvennyolc öröksége

A történelem folyamatából kiemelkedő nagy pillanatok, események időszerűsége – azt hiszem – öröknek mondható. Mert ami igazán nagy, az példájával mutat előre évszázadokra és azt az emlékezet legendává teszi, vagyis a valóság praktikuma fölé emeli. A honfoglalás, az államalapítás, a török- és Habsburg-ellenes harcok legnagyobb pillanatai, Erdély „aranykora” vagy a Reformkor, éppen attól időszerűek későbbi korokban, amiktől nagyszerűek voltak akkor, amikor megtörténtek. Az utókor nehéz, kételyekkel terhes korokban kapaszkodókat keres, eligazító, tanácsadó eseményeket vagy megoldásokat a történelemben. Példát tehát a maga gondjainak, kérdéseinek megoldásához. Gyakran egyszerűen csak magatartásmintát, erkölcsi példát. Gondoljunk csak arra, miért

Az átütőerőt, a hatást, a hatékonyságot nem a közlés minősége jelenti, kizárólag a mennyisége és harsánysága. Példányszám és decibel. Fő műsoridő és keretes vezércikk lila aláírnyalásban. Megjelenés a beszélgető-sóban és öles főcím a Népszóban és Népszavakban. Egy villogó klip a toppban és topp a klipben. Szegény nagyanyám megrökönyödött, amikor cáfolni próbáltam valamit: – De hát bemondták a tévében! Amit nem mondtak be, az meg se történt.

Ma egyetemen tanítják, hogyan és mit kell írni és mondani, hogy az tessék a népnek! Két kedvenc közé aztán elhelyezhető minden. Kis magyar médiaszendvics majdnem hihető féligazsággal, minden mennyiségben. Petőfi, ha körkérdeznénk, ma nem királyakasztásról verselne, és a Kánaánt se firtatná nagyon...

Sajtószabadság, Oh! Totális szabadsága a manipulálásnak.

Bíró Zoltán (1941) főiskolai tanár. Budapestben született. Tan.: ELTE BTK 1964–69. Mh.: 1988– JGYTF Magyar Irodalom Tan-szék. F. m.: Vállalások és kételyek (1987), Saját út (1988), Elhervadt forradalom (1993), Ady Endre sorsköltészete (1998). Nős. Nevelt fia Kertész Miklós.

írt Móricz Zsigmond a XX. században, sok jelenkori téma mellett, történelmi regényt. Miért írta meg az Erdély-trilógiát? Azért, mert a jelenben nem talált példát a jelen gondjainak megoldására, talált azonban a történelemben. Nekünk 1848 márciusa százötven éve időszerű, mert valamiképpen időszerűek maradtak követelései és kiváltképpen erkölcsi emelkedettsége. Példa maradt a forradalom vértelensége – ellentétben a jakobinus és bolsevik típusú forradalmakkal – és ez lett a minta később, 1956-ban és